

POSTANOWIENIE

Dnia 17 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Przemysław Kalinowski

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 17 września 2019 r.,

sprawy **Z. K.**

w przedmiocie wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 27 września 2018 r., sygn. akt II AKa [...],

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w S.

z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt III Ko [...]

postanowił:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć skazanego kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Z. K. wniósł o zasądzenie na jego rzecz odszkodowania i zadośćuczynienia w kwocie 3.500.000 złotych za bezprawne działania organów ścigania, które doprowadziły do jego zatrzymania w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w S. Zamiejskowym VII Wydziale Karnym w Pyrzycach pod sygn. VII K [...], w której to sprawie ostatecznie został uniewinniony od stawianego mu zarzutu.

Na rozprawie w dniu 31 października 2017 r. wnioskodawca rozszerzył wniosek, żądając zasądzenia kwoty 4.000,000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz 1.000.000 zł tytułem odszkodowania.

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z dnia 27 marca 2018 r., sygn. akt: II Ko [...] zasądził na rzecz Z. K. zadośćuczynienie w kwocie 3000 zł oraz 3.036,01 zł odszkodowania z tytułu niewątpliwie niesłusznego zatrzymania w dniach 27.04.2016 r. - 29.04.2016 r. w sprawie Sądu Rejonowego w S. - Zamiejskowy VII Wydział Karny w P., sygn. akt VII K [...]. W pozostałej części wnioszek oddalił.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 27 września 2018 r. sygn. II AKa [...], po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika Z. K., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

Od wyroku tego pełnomocnik wnioskodawcy zaznaczając, że czyni to na wyraźne życzenie mocodawcy wywiódł kasację, w której zaskarżonemu wyrokowi zarzucił inne rażące naruszenie prawa, które mogło mieć istotny wpływ na treść orzeczenia tj. *„naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 552 k.p.k. w zw. z art. 445 § 2 k.c. i art. 415 k.c. w zw. z art. 362 § 1 i 2 k.c. poprzez pominięcie przy ustalaniu wysokości należnego wnioskodawcy odszkodowania i zadośćuczynienia wszystkich przesłanek ustawowych, a w konsekwencji - zaniżenie wysokości należnych wnioskodawcy kwot tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia”*. Zauważyć należy, że pomimo wskazania w zarzucie naruszenia art. 362 § 1 i 2 k.c. w uzasadnieniu powołano się na naruszenie art. 361 § 1 i 2 k.c., odnosząc się do zasad odpowiedzialności odszkodowawczej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja wniesiona przez obrońcę skazanego okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, tj. takim, który przemawiał za jej oddaleniem w trybie przewidzianym w art. 535 § 3 k.p.k. Stosownie do dyspozycji art. 523 § 1 k.p.k., zasadność kasacji jest oceniana z punktu widzenia skutecznego wykazania wystąpienia okoliczności wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. albo naruszenia prawa i to o charakterze rażącym oraz przedstawienia przekonujących argumentów, że to uchybienie wywarło istotny wpływ na treść wyroku. Oba te warunki, tj. rażące naruszenie prawa i istotny wpływ na treść wyroku, muszą wystąpić łącznie, a brak jednego z nich determinuje uznanie kasacji za całkowicie bezzasadną.

W realiach przedmiotowej sprawy autor kasacji nie sprostął ustawowym wymaganiom. Stawiając zarzut obrazy prawa materialnego przywołanych przepisów art. 552 k.p.k. w zw. z art. 445 § 2 k.c. i art. 415 k.c. w zw. z art. 362 § 1

i 2 k.c., skarżący upatruje ich naruszenie w pominięciu przesłanek ustawowych przy ustalaniu wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia należnego wnioskodawcy Z. K.. Niezależnie już nawet od tego, że w części motywacyjnej kasacja wnioskodawcy odwołuje się do granic odpowiedzialności odszkodowawczej wyznaczonych przez treść art. 361 § 1 i 2 k.c. (trafnie wytknął to prokurator w swej odpowiedzi), co pozostaje w oczywistej rozbieżności z zarzutem, bardziej istotne znaczenie ma brak wskazania jakież to przesłanki ustawowe zostały pominięte przez Sąd Apelacyjny w [...] w toku rozpoznawania tej sprawy. Mając na uwadze dyrektywę wynikającą z treści art. 536 k.p.k., a obligującą Sąd Najwyższy do rozpoznania kasacji w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k., które w tej sprawie nie znalazły zastosowania, trudno mówić o weryfikowaniu tak sformułowanego zarzutu. Jest zarazem oczywiste, że w tak sprecyzowanej formule zarzut postawiony w kasacji, wbrew wymaganiu wynikającemu z treści art. 519 k.p.k., nie odnosi się do rozstrzygnięcia sądu odwoławczego. Ten bowiem sąd nie podejmował decyzji o „ustalaniu wysokości należnego wnioskodawcy odszkodowania i zadośćuczynienia”. Jego zadaniem i obowiązkiem było natomiast przeprowadzenie kontroli instancyjnej. Zatem, to prawidłowość wykonania tego zadania powinna stać się przedmiotem skargi kasacyjnej, co w tej sprawie nie nastąpiło. Natomiast kontestowanie ustaleń dotyczących wysokości świadczeń przyznanych wnioskodawcy w związku z jego niewątpliwie niesłusznym zatrzymaniem, świadczy o skierowaniu nadzwyczajnego środka zaskarżenia tak naprawdę wobec wyroku Sądu I instancji, co nie jest zabiegiem akceptowanym w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

W uzasadnieniu kasacji podniesiono, że cyt. „zdaniem wnioskodawcy Sądy obu instancji nie wzięły pod uwagę istotnych okoliczności, które są relewantne dla niniejszego postępowania zważywszy na zakres odpowiedzialności odszkodowawczej określonej w tych przepisach”. Zdaniem wnioskodawcy w niniejszej sprawie nie doszło do wszechstronnego rozważenia wszystkich przesłanek, jak wzbudzenie u niego realnych obaw i poważnego stresu na skutek działań funkcjonariuszy Policji, przebiegu interwencji Policji, utrata wiarygodności wnioskodawcy jako kontrahenta i brak realnej możliwości zatrudnienia przez 3 dni.

Kontrola kasacyjna nie potwierdziła zasadności tak sformułowanego zarzutu. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd Apelacyjny odniósł się należycie do podniesionych kwestii i podkreślił, że brak było związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy zatrzymaniem wnioskodawcy, a utratą przez niego możliwości zarobkowania i ewentualnie powstałą szkodą oraz utratą zdrowia. W zakresie odszkodowania Sąd odwoławczy słusznie ocenił, że w tym postępowaniu ciężar wykazania okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia spoczywa na wnioskodawcy. Temu obowiązкови wnioskodawca nie sprostał i nie wykazał doznania szkód w rozmiarze większym niż zasądzona mu kwota. W realiach tej sprawy, krótki okres zatrzymania wnioskodawcy nie mógł mieć znaczącego wpływu na wykonywaną przez niego pracę i powstałe później zadłużenie, a w konsekwencji uzasadniać uwzględnienie jego roszczenia ponad zasądzona kwotę. Nie można też nie odnotować wysokości kwot zasądzonych wnioskodawcy w odniesieniu do liczby dni, kiedy był on zatrzymany. W przeliczeniu na każdy dzień pozbawienia wolności były to kwoty odpowiednio 1.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz nieco ponad 1000 zł – tytułem odszkodowania. Niezależnie więc od braku wykazania okoliczności uzasadniających zwiększenie zakresu odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, nie można też uznać aby przyjęte dotychczas stawki były zaniżone w sposób rażący, przemawiający za uznaniem, że do ich ustalenia doszło z naruszeniem przepisów powołanych w zarzucie kasacyjnym.

Podkreślić należy, że warunkiem skutecznego dochodzenia odszkodowania i zadośćuczynienia jest wykazanie wystąpienia szkody lub doznania krzywdy, które pozostają w adekwatnym związku przyczynowym z niewątpliwie niesłusznym – w tym wypadku – zatrzymaniem wnioskodawcy. Z kolei wysokość należnego świadczenia wyznaczają – z jednej strony - jego wartość odczuwalna ekonomicznie, a z drugiej – rozsądne granice uwzględniające aktualne warunki i przeciętny poziom stopy życiowej społeczeństwa. Odnosząc te założenia do kwestionowanego rozstrzygnięcia podzielić trzeba stanowisko Sądu Apelacyjnego, który trafnie ocenił kwoty zasądzone na rzecz Z. K.– jako odpowiednie.

Mając na uwadze wyżej wskazane okoliczności, uznać należy, że w kasacji wniesionej na korzyść wnioskodawcy Z. K. nie wykazano rażącego naruszenia prawa w wyroku Sądu Apelacyjnego, które mogło mieć wpływ – i to istotny, jak tego wymaga ustawa procesowa – na jego treść. Brak jest również bezwzględnych przyczyn odwoławczych wskazanych w art. 439 k.p.k. Taka ocena przedmiotowej kasacji uzasadniała, zgodnie z dyspozycją art. 535 § 3 k.p.k., oddalenie nadzwyczajnego środka zaskarżenia wniesionego w tej sprawie, jako oczywiście bezzasadnego.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.